

ISSS 2011

verze: ze dne

1. Úvod

Dobrý den dámy a pánové,

každý rok jsme zde referovali o projektu NDA. Projektu, který je v současné době v realizační fázi, byť v jejím začátku. Dnes bychom se soustředili na jeden segment NDA a to na ten, který bude z celého archivu nejviditelnější - na archivní portál. Přitom se soustředíme na jeho služby směrem k veřejné správě.

2. Koncepce portálu

Portál je koncipován jako brána k digitálnímu archivu. Jde o místo jehož prostřednictvím bude možno do archivu vkládat dokumenty i je z něj získávat. Zároveň bude portál sloužit jako platforma pro eventuální další archivní aplikace.

Portál nabídne jednak uživatelsky přívětivé rozhraní jednotlivým uživatelům, jednak webové služby pro přístup ze systémů. Takovými systémy mohou být například spisové služby nebo archivní aplikace.

Zároveň bude portál vybaven rozhraním pro výměnu dat s jinými informačními zdroji, primárně protokolem OAI-PMH.

3. Uživatelé portálu

Uživateli portálu bude jednak veřejnost, která bude dokumenty vyhledávat. Tito budou využívat primárně webové rozhraní. Dále budou portál využívat archivy, resp. archiváři., kteří budou jeho prostřednictvím provádět výběr dokumentů, vyhledávat dokumenty a provádět archivní zpracování. V neposlední řadě pak bude portál využívat veřejná správa a to jak pro ukládání dokumentů, tak pro přístup k nim. My se v tuto chvíli budeme věnovat poslední jmenované skupině.

4. Služby portálu pro veřejnou správu

Služby pro veřejnou správu lze rozdělit do dvou hlavních okruhů: na služby související s ukládáním dokumentů (se skartačním řízením) a na služby související s přístupem k dokumentům.

5. Skartační řízení

U tradičního (listinného) dokumentu je třeba, aby tento prošel archivním výběrem. Připomeňme si nyní, jak probíhá tento proces u tradičních dokumentů. Původce (úřad) vyhotoví návrh, který zašle příslušnému archivu. Jím určený archivář následně dokumenty posoudí a rozhodne, které z nich je možno zničit a které budou předány do archivu.

U dokumentů digitálních bude tento proces obdobný, pouze některé operace budou díky využití IT zjednodušeny. Skartační návrh, protokol o výběru a předávací protokol, dnes vyhotovované de facto ručně, budou nahrazeny formalizovaným návrhem a předávacím protokolem generovaným systémem spisové služby a protokolem o výběru generovaným portálem. Předání dokumentů pak proběhne po odsouhlasení operace oprávněným uživatelem automaticky.

Je třeba upozornit, že NDA je koncipován jako servisní pracoviště poskytující služby archivům a přejímá jejich úlohu pouze v oblasti uchování digitálních dokumentů. Ostatní kompetence archivů včetně kompetencí při výběru zůstávají nedotčeny. Toto je důležité, neboť při plánování životního cyklu dokumentů na úřadech (zejména při ukládání dokumentů obcí v

Technologických centrech) je třeba pamatovat na to, že při skartaci spolu budou komunikovat původce (úřad) a příslušný archiv.

V současné době existují dva modely komunikace mezi původcem příslušným archivem.

1. Původce zašle návrh příslušnému archivu. Archivář vloží návrh na portál a zpracuje ho. Pokud bude požadovat předložení konkrétních dokumentů (upozorníme, že návrh bude obsahovat jen metadata) si tyto vyžádá a systém původce je zašle na portál.

2. Původce vloží návrh na portál a ten vyrozumí příslušný archiv. Archivář se připojí na portál a provede výběr. Opět zde bude mít možnost vyžádat si předložení dokumentů.

Na závěr celého procesu bude vygenerován protokol obsahující výčet dokumentů, které je možno zničit a seznam dokumentů pro předání do archivu. Protokol je odeslán původci prostřednictvím příslušného archivu (varianta 1) nebo prostřednictvím portálu (varianta 2).

6. Předání dokumentů

Na základě zmíněného protokolu pak systém původce zašle vybrané dokumenty k uložení. NDA dle protokolu zkontroluje, zda byly předány všechny dokumenty, provede kontrolu na škodlivý kód, kontrolu metadat a formátů. Pokud bude vše v pořádku NDA vystaví protokol o uložení obsahující seznam dokumentů rozšířený o identifikátor AIP a skartační řízení končí. V opačném případě je potřeba odstranit nalezené nedostatky a provést předání znovu.

7. Přístup k dokumentům

Přístup k dokumentům bude možný na základě identifikátoru AIP (možno si vyžádat konkrétní dokument) nebo na základě složitějšího dotazu (obdoba přístupu badatelů).

8. Závěr